

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **Mgr. I. T.**, zast. JUDr. Markem Křížem, advokátem se sídlem v Karviné, Masarykovo nám. 91/28, proti žalované: **předsedkyně Okresního soudu v Karviné JUDr. Iva Hrdinová**, v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu žalované, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 25 A 6/2024,

t a k t o :

- I. Soudci Krajského soudu v Ostravě Mgr. Jiří Gottwald, JUDr. Daniel Spratek, Ph.D., JUDr. Monika Javorová, JUDr. Petr Hlušík, Ph.D., Mgr. Tomáš Zubek a JUDr. Miroslava Honusová, **j s o u v y l o u č e n í** z projednání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 25 A 6/2024.
- II. Příslušným soudem k rozhodování ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 25 A 6/2024, je **K r a j s k ý s o u d v B r n ě**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně je soudkyní Okresního soudu v Karviné, je zařazena na civilní úsek, oddělení 17 C. Dne 1. 2. 2024 podala u Krajského soudu v Ostravě dle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, žalobu proti nezákonnému zásahu žalované, který spatřuje v zastavení nápadu v oddělení 17 C.

[2] Žalobkyně v žalobě poukázala na to, že soudci Krajského soudu v Ostravě zařazení na správní úsek, by neměli ve věci rozhodovat, neboť mohou být ve věci osobně zaujatí, protože žalovaná byla dlouholetou soudkyní Krajského soudu v Ostravě a také předsedkyní tohoto soudu.

[3] Žalobkyně navrhuje, aby v důsledku své námítky podjatosti, kterou vznáší vůči všem soudcům Krajského soudu v Ostravě zařazeným na úsek správního soudnictví, byla její věc postoupena k vyřízení jinému krajskému soudu.

[4] Krajský soud v Ostravě předložil dne 14. 2. 2024 Nejvyššímu správnímu soudu v návrh na delegaci nutnou dle § 9 odst. 1 soudního řádu správního. Současně přiložil

vyjádření soudců senátu, do něhož věc napadla, vč. vyjádření zastupujících soudců a vyjádření žalobkyně.

[5] Soudci správního úseku Krajského soudu v Ostravě Mgr. Jiří Gottwald, JUDr. Daniel Spratek, Ph.D., JUDr. Monika Javorová, JUDr. Petr Hlušík, Ph.D., Mgr. Tomáš Zubek a JUDr. Miroslava Honusová ve svých vyjádřeních uvedli, že jsou u nich dány důvody pro možné pochybnosti o jejich nepodjatosti. Zejména uváděli dlouhodobé pracovní, popř. i v současné době přetrvávající přátelské vztahy překračující rámec pracovních vztahů. Pouze soudkyně JUDr. Zora Smolková zná žalovanou pouze pracovně. JUDr. Daniel Spratek, Ph.D. poukázal na to, že osobně zná i žalobkyni.

[6] K výzvě soudu žalobkyně navrhla, aby věc projednal a rozhodl o ní Krajský soud v Brně. Žalovaná se nevyjádřila.

[7] Nejvyšší správní soud konstatuje, že v dané věci došlo ke kumulaci námitky podjatosti a návrhu na delegaci nutnou; v takovém případě je nutno *a priori* rozhodnout o námitce podjatosti soudců.

[8] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci mimo jiné tehdy, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům, je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. V posuzované věci jde o posouzení nestrannosti soudců Krajského soudu v Ostravě v situaci, kdy by měli rozhodovat ve věci zásahu, jehož „původcem“ je žalovaná, která byla dlouholetou soudkyní tohoto soudu (místopředsedkyní a později předsedkyní). S výjimkou JUDr. Smolkové, která se vyjádřila tak, že žalovanou zná pouze z krátké pracovní činnosti, kdy byla přerazena na správní úsek krajského soudu v době, kdy žalovaná byla předsedkyní tohoto soudu (tudíž nejsou důvody pochybovat o její nepodjatosti), všichni soudci připustili krom pracovních i hlubší a dlouholeté osobní a přátelské vztahy.

[9] Integrální součástí práva na spravedlivý (fair) proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezájatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy).

[10] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu plyne, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, vyjadřující vnitřní psychický stav soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi nalezla stěží uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širěji, také v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšimu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují objektivní okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce určitým, nikoliv nezaujatým vztahem k věci disponuje. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv pouze na skutečně prokázané podjatosti, ale je

pokračování

dáno již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti (I. ÚS 167/94, Ústavní soud: Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu). Na druhé straně Ústavní soud vyslovil, že subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního. To znamená, že otázka podjatosti nemůže být postavena nikdy zcela najisto, nelze ovšem vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, nýbrž i z právního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou (II. ÚS 105/01). Rovněž judikatura Evropského soudu pro lidská práva vychází z dvojího testu nestrannosti soudce: subjektivní test je založen na základě osobního přesvědčení soudce v dané věci, objektivní test sleduje existenci dostatečných záruk, že je možno v tomto ohledu vyloučit jakoukoliv legitimní pochybnost (III. ÚS 448/04).

[11] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Soudce lze z projednávání a rozhodnutí přidělené věci vyloučit jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003-16, dostupné na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud má za to, že v předložené věci není pochyb o tom, že důvody možné podjatosti soudců, kteří by dle rozvrhu práce měli ve věci rozhodovat, jsou dány. Skutečnost, že žalovaná byla jejich dlouhodobou kolegyní a pojí je s ní vztahy kolegiální, společenské a rovněž přátelské, by mohla zavdat objektivní pochybnost o jejich nepodjatosti.

[12] Nejvyšší správní soud proto námitce o vyloučení soudců vyhověl a rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto usnesení.

[13] Podle § 9 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přikáže věc jinému než místně příslušnému krajskému soudu, jestliže pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nelze sestavit senát.

[14] Delegace nutná je vázána na přísnou zákonnou podmínku. V případě, že je tato podmínka naplněna, nedisponuje Nejvyšší správní soud žádným prostorem pro vlastní uvážení, zda návrhu na přikázání věci vyhoví. Touto podmínkou je, že došlo k vyloučení soudců specializovaného senátu, který by měl věc projednat, a to v takovém počtu, že nelze k projednání věci sestavit specializovaný senát, který by mohl věc projednat. Taková situace s ohledem na vyloučení výše jmenovaných soudců nastala. Nejvyšší správní soud proto přikázal věc Krajskému soudu v Brně jako jinému než místně příslušnému soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2024

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu

